

Reactie Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) op het Voorstel van Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Algemeen

De Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) is blij dat er weer een aparte Wet komt voor de openbare bibliotheekvoorziening in Nederland.

Daarmee onderstreept de regering het belang dat aan deze publieke voorziening wordt gehecht waarmee aan alle burgers toegang tot informatie en cultuur wordt geboden.

Wel zijn wij van mening dat het Voorstel op een aantal punten aangescherpt moet worden omdat er nu nog te veel open eindjes in zitten die een vrijblijvende opstelling van betrokkenen mogelijk maakt.

Wij stellen daarom een aantal aanpassingen voor.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

Aan lid 1 c - lokale bibliotheek zien wij graag na "voor het publiek toegankelijke" de woorden "en gecertificeerde" toegevoegd.

De openbare bibliotheken hebben de laatste jaren, mede op aandrang van de overheid, een goed werkend stelsel van certificering opgesteld waarmee de kwaliteit van het bibliotheekwerk is gewaarborgd.

Het lijkt ons logisch dat dan in de Wet de eis om hieraan te voldoen ook aan de bibliotheken gesteld wordt. Enerzijds om de titel openbare bibliotheek te mogen voeren als een keurmerk en anderzijds als voorwaarde om in aanmerking te komen voor de aansluiting op de landelijke digitale bibliotheek.

Artikel 4 Bibliotheekfuncties

Hieraan zien wij graag toegevoegd als lid d:

d- "het bieden van een ontmoetingsplaats rond bovengenoemde functies".

Het blijkt dat de functie van de bibliotheek als "social space" steeds belangrijker wordt en dat de bibliotheek door de inwoners als een van de weinige veilige en voor iedereen toegankelijke plekken in de lokale samenleving wordt gezien. Deze functie biedt studieruimte aan leerlingen en studenten, werkruimte aan het toenemende aantal flexwerkers, onderdak aan de leesclubs voor hun bijeenkomsten en ruimte aan de inburgeraars om zich zelfstandig en met elkaar voor te bereiden op hun examen.

Artikel 5 Netwerkverantwoordelijkheid

Lid 2 laat de mogelijkheid open aan provinciebesturen, gemeentebesturen en de eilandbesturen om GEEN openbare bibliotheekvoorziening te bekostigen of overeind te houden.

De Wet zou dat, met het oog op de gewenste samenhang van het stelsel, juist moeten regelen. We stellen daarom de volgende aanpassing voor:

"Zij bekostigen of houden een openbare bibliotheekvoorziening in stand die voldoet aan de criteria in artikel 7 .

Artikel 7. Functioneren van het bibliotheekwerk

Hier ontbreekt de bepaling over de certificering waarvoor we in artikel 1 lid 1 c gepleit hebben.

We stellen daarom voor hier toe te voegen als lid g:

g-"zij voldoet aan de eisen van de certificering voor openbare bibliotheken"

Artikel 8 - Taken Koninklijke Bibliotheek

Wij onderschrijven op zich de nieuwe rol van de Koninklijke Bibliotheek als deelnemer aan het netwerk maar wij maken ons nog wel bezorgd over een goede integratie van de stelseltaken die nu met name door het Sector Instituut Openbare Bibliotheken (SIOB) worden uitgevoerd.

Wij zien daarom graag aan artikel 8 toegevoegd:

“Teneinde deze voor de Koninklijke Bibliotheek nieuwe taken goed te kunnen uitvoeren wordt hiervoor in de organisatiestructuur van de Koninklijke Bibliotheek een aparte herkenbare eenheid opgenomen zodat de huidige en voor de toekomst benodigde kennis van het Sector Instituut Openbare Bibliotheken niet verloren gaat”.

Artikel 11 Contributievrijstelling Jeugd

Hier zien wij in lid 1 graag een . achter het woord "geheven" in de derde zin en het weglaten van de zin "tenzij .. geheven".

In de vorige Wet werd voor het eerst de contributievrijstelling voor de Jeugd tot 18 jaar ingevoerd met een overweldigend succes. In Amsterdam heeft de gemeente dit altijd ondersteund en is ruim 80% van de jeugd tot 18 jaar ingeschreven lid van de bibliotheek. Juist in een multiculturele samenleving als Nederland moeten voor kinderen en scholieren geen drempels worden opgeworpen voor het gebruik van de bibliotheek. De Wet is bij uitstek het middel om dat te regelen en wij pleiten er dan ook zeer voor om dit weer landelijk in te voeren.

Artikel 14. Lidmaatschap landelijke digitale bibliotheek
in combinatie met artikel 17 Lidmaatschap en tarieven landelijke digitale bibliotheek

Artikel 14 onderschrijven wij maar wel in samenhang met artikel 17.

In artikel 14 wordt geregeld dat leden van de fysieke bibliotheek ook automatisch lid zijn van de digitale bibliotheek maar in artikel 17 kan iemand wel onafhankelijk lid zijn de digitale bibliotheek en dat moet dus niet kunnen. In de toelichting op artikel 14 wordt immers gesteld dat de fysiek en digitale bibliotheek een twee-eenheid zijn en dat moet dan ook viceversa worden geregeld.

Aan artikel 17 lid 2 moet dan ook toegevoegd worden: "Een lid van de landelijke digitale bibliotheek wordt automatisch ook meegeteld als lid van de bibliotheek van de gemeente waarin hij is ingeschreven".

Hierdoor ontstaat ook de genoemde koppeling aan de fysieke bibliotheek. Dit is temeer belangrijk omdat de gelden die gebruikt worden voor de content waarover de gebruiker van de digitale bibliotheek kan beschikken, direct of indirect bekostigd worden door de gemeente waar hij is ingeschreven. Het is voor de bibliotheken noodzakelijk om te kunnen aantonen hoeveel inwoners van iedere gemeente ervan gebruik maken en daarnaast om ze te kunnen attenderen op de aanvullende mogelijkheden van de fysieke bibliotheek.

Artikel 16 Inkoop Digitale Werken

In lid 2 wordt gesproken over een door de Minister ter beschikking te stellen bedrag voor het inkopen van werken. Dit bedrag is afkomstig uit het gemeentefonds maar kan ook door de bibliotheken zelf ter beschikking worden gesteld. De bibliotheken hebben hiertoe onlangs hun bereidheid uitgesproken. Deze elementen ontbreken nu in de tekst.

Wij stellen daarom voor om lid 2 ook in die zin te wijzigen.

2. "Onze Minister kan jaarlijks aan de Koninklijke Bibliotheek een bedrag ter beschikking stellen voor het inkopen van werken. Dit bedrag is afkomstig uit het gemeentefonds. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor de bibliotheken zelf om dit bedrag of een aanvullend bedrag ter beschikking te stellen".

Artikel 25 Auteurswet

De huidige Auteurswet regelt alleen de beschikbaarstelling van fysieke werken. Dit betekent dat enerzijds voor de digitale content, en met name de ebooks, licenties moeten worden afgesloten en dat anderzijds uitgevers kunnen weigeren om deze content aan de bibliotheken ter beschikking te stellen.

Om te voorkomen dat bibliotheken belemmerd worden in de vrije toegang tot deze content pleiten wij voor de volgende aanpassingen in de Auteurswet.

- 1 - ebooks moeten vallen onder dezelfde ontheffing voor het beschikbaar stellen aan leden van de bibliotheken zoals die nu geldt voor geprinte boeken
- 2 - de vergoeding voor het beschikbaar stellen van ebooks wordt geregeld analoog aan het leenrecht voor fysieke werken.

Door het opnemen van deze bepalingen wordt enerzijds de beschikbaarheid van de ebooks in de openbare bibliotheken geregeld en is anderzijds een billijke vergoeding aan de rechthebbenden gewaarborgd.

Tenslotte

De Openbare Bibliotheek Amsterdam vertrouwt erop hiermee een goede bijdrage te hebben geleverd aan de internetconsultatie rond het concept Voorstel van de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorziening en hoopt dat onze voorstellen tot aanpassing zullen leiden tot een verdere verbetering van de kwaliteit van het wetsvoorstel.

Hoogachtend,
namens de Openbare Bibliotheek Amsterdam,

J.H.M. van Velzen
directeur / bestuurder